

LAUSUNTO

1.10.2025

Pertti Rauhio
eduskunnan hallintojohtaja

Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaoston kuuleminen 8.10.2025

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 - Eduskunnan vuoden 2026 talousarvioesitys

1. Yhteenveto eduskunnan pääluokasta 2024–2026 (1 000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	TAE 2026	Muutos % (TAE26-TA25)
Kansanedustajat	23 179	23 865	23 865	-
Eduskunnan kanslian toimintamenot (pl. kansaned. avustajamenot)	60 455	64 284	63 242	-1,6 %
Kansanedustajien avustajat (eduskunnan kanslia)	2 427	2 774	2 875	+3,6 %
Avustajatuki eduskuntaryhmille	7 380	7 423	7 722	+4,0 %
Tietohallinnon kehittämishankkeet	4 500	4 500	4 500	-
Arvonlisäverot	5 736	7 100	7 100	-
Eduskunnan kanslia yhteensä	80 498	86 081	85 439	-0,7 %
Ryhmäkansliaraha	5 155	5 175	5 335	+3,1 %
Oikeusasiamiehen kanslia	7 941	8 299	8 456	+1,9 %
Ihmisoikeuskeskus	1 103	1 168	1 182	+1,2 %
Ulkopoliittinen instituutti	5 027	4 792	4 921	+2,7 %
UPI:n arvonlisäverot	280	280	280	-
Valtiontalouden tarkastusvirasto	17 585	17 530	17 993	+2,6 %
VTV:n arvonlisäveromenot	494	700	700	-
Eduskunnan pääluokka yhteensä	141 262	147 890	148 171	+0,2 %

2. Talousarvioesityksen käsittelyvaiheet

Eduskunnan kanslian johtoryhmä käsitteli kanslian toimintayksiköiden talousarvioesityksiä kokouksissaan 5.5. ja 19.5.2025. Käsittelyn pohjana toimivat toimintayksiköiden esitykset, jotka oli laadittu ottaen huomioon kansliatoimikunnan 20.2.2025 asettamat laadintakehykset. Johtoryhmä käsitteli myös kansliatoimikunnan 8.5.2025 linjaamia lisäsäästöjä ja päätti esityksestä säästöjen kohdentamiseksi. Toimintayksiköiden esitysten loppusumma ennen palkankorotusvarausta ja lisäsäästöjä ylitti kansliatoimikunnan asettaman laadintakehyksen 177 000 eurolla. Ylityksen syyt on kuvattu kohdassa 3.2.

Puhemiehen johdolla käydyssä eduskuntaryhmien puheenjohtajien ja kansliatoimikunnan jäsenten talousarvioneuvottelussa 22.5.2025 esitettiin yleiskatsaus tehtyihin talousarvioesityksiin. Neuvottelussa todettiin, että vuoden 2026 ryhmäkansliarahaa on tarpeen korottaa yleistä palkankorotuslinjaa vastaavasti. Ryhmäkansliarahaa esitettiin korotettavaksi 3,1 %:lla vuoden 2025 tasosta. Lisäksi todettiin, että kansliatoimikunnan 5.6.2025 käsittelyyn tuotaviin virastojen esityksiin sisällytetään virkaehtosopimusten mukaiset palkantarkistukset sekä kansliatoimikunnan 8.5.2025 linjaamat lisäsäästöt. Myös avustajamenoissa huomioidaan kansanedustajien avustajien työehtosopimuksen mukaiset palkantarkistukset.

Kansliatoimikunnan kokouksessa 5.6.2025 talousarvioesitys jätettiin pöydälle. 12.6.2025 kansliatoimikunta kävi eduskunnan talousarvioesityksestä yleiskeskustelun ja hyväksyi sen.

Esitys on käsitelty eduskunnan virastojen yhteistoimintaneuvottelukunnassa 9.6.2025.

Elokuussa 2025 työ- ja elinkeinoministeriö informoi eduskuntaa, että Ulkopoliittinen instituutti saa vuodelle 2026 ns. EU-vastinrahoitusta 34 000 euroa. Eduskunnan kesätauosta johtuen puhemies hyväksyi 12.8.2025 Ulkopoliittisen instituutin talousarvioehdotuksen täydentämisen työ- ja elinkeinoministeriön myöntämällä 34 000 euron lisärahoitusosuudella. Päätös merkittiin kansliatoimikunnassa tiedoksi 11.9.2025. Rahoitus toteutetaan määrärahasiirtona työ- ja elinkeinoministeriön momentilta 32.20.50.

Edellä olevat asiat on otettu huomioon tässä vuoden 2026 talousarvioesityksessä.

3. Talousarvioesitys pääkohdittain

3.1 Kansanedustajat

Esitys pohjautuu talousarvioesityksen laadintahetkellä voimassa olleeseen kansanedustajapalkkioiden ja kulukorvausten tasoon ja on 23 865 000 euroa. Kansanedustajien kotimaan matkustamäärärahat ovat hieman vuotta 2025 alhaisemmalla tasolla, mikä kattaa edustajapalkkioiden henkilösivukuluista ja määrävuosikorotuksista aiheutuvan palkkiomenojen kasvun.

Eduskunnan palkkiotoimikunta päätti syyskuussa 2025 korottaa edustajapalkkioita 1.10.2025 lukien 5–7 %:lla edustajavuosien lukumäärästä sekä tehtävästä (kansanedustaja/puhemiehistö) riippuen. Korotuksen vaatimaa 1 063 000 euron määrärahalisäystä esitetään vuoden 2026 täydentävässä talousarvioesityksessä.

3.2 Eduskunnan kanslian toimintamenot

Kanslian toimintamenot (pl. kansanedustajien avustajamenot) ovat vuoden 2026 talousarvioesityksessä 63 242 000 euroa. Laskua vuoden 2025 talousarvion 64 284 000 eurosta on 1 042 000 euroa eli -1,6 %. Laskua selittävät etenkin kanslian toteuttamat pysyvät ja kertaluonteiset säästöt toimintamenoistaan sekä eduskunnan turvallisuusjärjestelmähankkeen eteneminen. Esityksessä on huomioitu eduskunnan uuden virkaehtosopimuksen mukaiset palkantarkistukset sekä kansliatoimikunnan asettamat säästötavoitteet.

Kansliatoimikunta asetti 20.2.2025 kanslian talousarvion laadinnan kehysluvuksi 62 164 000 euroa lisättynä mahdollisilla virkaehtosopimuksen mukaisilla palkantarkistuksilla. Se perustui kanslian vuosien 2025–2028 toiminta- ja taloussuunnitelman mukaiseen vuoden 2026 määrärahatasoon. Laadintakehyksessä huomioitiin kanslialle vuosina 2023 ja 2024 asetetut säästötavoitteet.

Nyt laadittu esitys ylittää kansliatoimikunnan asettaman kehysluvun 1 078 000 eurolla. Varsinaista kehysylitystä on 177 000 euroa. Sitä selittää etenkin eduskunnan turvallisuusjärjestelmähankkeen aikataulun viivästyminen eduskunnasta ja palveluntarjoajasta johtumattomasta syystä. Viivästyminen ei kuitenkaan aiheuta hankkeen kokonaiskustannusten kasvua, vaan arviolta 150 000 euron suuruisen kustannusten siirtymistä vuodelta 2025 vuodelle 2026. 27 000 euroa selittyy ruotsin kielen tulkkauksen määräaikaisella järjestelyllä. Uuden virkaehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset, jotka kehyspäätöksen mukaisesti lisättiin toimintayksiköiden esityksiin, kasvattavat palkkamenoja (pl. avustajamenot) yhteensä noin 1 129 000 eurolla. Lisäksi esitykseen on sisällytetty kansliatoimikunnan toukokuussa 2025 linjaamat lisäsäästöt, joista oli toteuttamatta vielä 228 000 euroa.

Säästötavoitteiden toteuttaminen

Kansliatoimikunta on linjannut, että eduskunta osallistuu julkisen talouden tasapainottamiseen eduskunnan perustuslaissa määritetyn budjettiautonomian puitteissa.

Syksyllä 2023 ja keväällä 2024 tehtyjen linjausten mukaisesti kanslian kokonaissäästötavoite vuosille 2025–2027 oli 2 254 000 euroa, ja se toteutetaan kansliatoimikunnan linjaaman porrastuksen mukaisesti (10 % eli 225 000 euroa vuonna 2025, 35 % eli 564 000 euroa vuonna 2026 ja 100 % eli 1 465 000 euroa vuonna 2027). Aiemmin päätettyjen säästöjen lisäksi kansliatoimikunta linjasi 8.5.2025 valtioneuvoston 23.4.2025 tekemistä kehysriihipäätöksistä johdetut uudet säästöt kanslian toimintamenoihin. Nämä yhteensä 701 000 euron lisäsäästöt toteutetaan vuosina 2026 ja 2027 aiemmin päätetyn porrastuksen mukaisesti (35 % eli 246 000 euroa vuonna 2026 ja loput 455 000 euroa vuonna 2027).

Pysyviä säästöjä on kohdennettu sekä henkilöstö- että toimintamenoihin. Vuoden 2026 talousarvio sisältää yhteensä noin seitsemän henkilötövuoden pysyvän vähennyksen. Etenkin eläköitymisten myötä jätetään virkoja täyttämättä ja henkilöstösäästöt kohdistuvat lähes kaikille kanslian osastoille. Myös ylitöistä säästetään toimintatapamuutosten myötä. Pysyvät henkilöstömenosäästöt ovat yhteensä 370 000 euroa, mikä vastaa 46 % esitetyistä säästöistä.

Toimintamenosäästöjen osuus on 440 000 euroa. Suurimmat toimintamenosäästöt kohdistuvat etenkin

- kanslian yhteisiin koulutuspalveluihin (-90 000 euroa): edustajien ulkomaan kielikurssit budjetoidaan viime vuosina toteutuneen tason mukaiseksi,
- eduskunnan ulkopuolisista varastotiloista luopumiseen (-82 000 euroa)

- tieto- ja viestintäosaston tavara- ja palveluhankintoihin (-65 000 euroa): säästöt mm. kuvaus- ja studiokalustohankinnoista, painatuspalveluista, käännös- ja tulkkaukspalveluista, ilmoitus-, mainos- ja markkinointipalveluista, matkustuspalveluista sekä koulutuksesta,
- kerhotoimintaan (-40 000 euroa),
- valiokuntien matkoihin (-37 000 euroa): suuren valiokunnan matkamäärärahan taso -4 000 euroa, ulkoasiainvaliokunnan -5 000 euroa, kaikkien erikoisvaliokuntien kokous- ja kotimaanmatkojen vuosittainen määräraha ulkoasiain- ja valtiovarainvaliokuntaa lukuun ottamatta -2 000 euroa/valiokunta. Ulkomaan delegaatiomatkoihin ei kohdisteta lisää pysyviä säästöjä.
- kriittisen viestinnän mobiiliviestijärjestelmään (-35 000 euroa)
- kiinteistövakuutukseen (-29 000 euroa)
- kansainvälisen osaston matka- ja vierailukäytäntöihin (-29 000 euroa): vältetään tilojen vuokraamista talon ulkopuolelta, tarkennetaan tarjoilujen tasoa ja toteutetaan matkat kustannustehokkaasti,
- valiokuntasihteeristön pysyviin toimintamenomäärärahoihin (-18 000 euroa): mm. koulutus-, ravitsemis-, käännös- ja tulkkaukspalvelut sekä virkamiesten ulkomaan päivärahat
- asiakirjatoimiston painatus- ja toimistopalveluihin sekä toimistotarvikkeisiin (-18 000 euroa) sekä
- kanslian yhteisiin virkistyspalveluihin (-13 000 euroa): liikuntapalvelujen kustannukset ovat laskeneet kilpailutuksen ansiosta.
- (Toisaalta eduskunnan kanslian yhteiset -toimintayksikköön esitetään 25 000 euron tasokorotusta matkustus- ja ravitsemispalvelumenoihin yleisen kustannustason nousun vuoksi.)

Lisäksi tieto- ja viestintäosasto ehdottaa, että säästöjä haettaisiin kansanedustajien sanomalehtilukusaliin, eduskunnan kirjastoon, kanslian osastoille sekä eduskunnan yhteydessä toimiviin viirastoihin tilattavista sanoma- ja aikakauslehdistä. Kansanedustajien lukusalin aineisto painottuisi jatkossa printtimuotoisiin paikallislehtiin. Paikallislehtiä lukuun ottamatta pääsääntö on, että luovutaan sellaisista printtitilauksista, jotka ovat saatavilla sähköisinä. Lukusalin kaunokirjallisuuden kokoelma lopetetaan. Päällekkäisyyksiä aikakauslehtien, maakuntalehtien ja valtakunnallisten lehtien tilauksista poistetaan, ja yksinomaan painettuna saatavien lehtien tilaukset keskitetään eduskunnan kirjastoon. Eduskunnan kanslian osastojen ja eduskunnan muiden virastojen virkalehtien tilauskustannuksia ohjataan karsimaan. Muutokset toteutetaan asteittain 2025–2026 kuluessa ja tilausjaksojen päättyessä. Mainituilla toimilla tavoitellaan kaikkiaan 22 000 euron säästöä lehtitilauksista, joka kirjataan vuoden 2027 talousarvioesitykseen.

Pysyvien säästöjen lisäksi on toteutettu kertaluonteisia säästöjä. Valiokuntasihteeristö esittää vuodelle 2026 merkittäviä kertaluonteisia säästöjä matkustusmenoihinsa. Esityksessä kaikki valiokunnat suurta valiokuntaa, ulkoasiainvaliokuntaa ja valtiovarainvaliokuntaa lukuun ottamatta toteuttaisivat vuoden 2026 matkansa ainoastaan kotimaan- ja kokousmatkoihin varattavan 14 000 euron matkustusmäärärahan puitteissa. Suurella valiokunnalla, ulkoasianvaliokunnalla ja valtiovarainvaliokunnalla sekä Naton parlamenttivaltuuskunnalla on oma korkeampi matkustusmäärärahansa. Näin valiokuntien matkamäärärahat laskisivat 834 000 eurolla vuodesta 2025. Laskua selittää säästöjen lisäksi matkustamisen vuosivaihtelu delegaatiomatkojen keskittyessä yleisesti vaalikauden toisille ja kolmansille valtiopäiville. Myös tarkastusvaliokunnan tutkimusmäärärahaan on kohdistettu 100 000 euron säästö vuonna 2026. Erillisenä säästöpäätöksenä esitetään valtiopäivien avajaisten iltatilaisuuteen kohdistuvaa kertaluonteista 95 000 euron säästöä vuodelle 2026.

Palkkamenot

Kanslian toimintamenoissa suurin menoerä ovat palkat. Ne muodostavat lähes 60 % kanslian toimintamenoista. Talousarvioesityksessä palkkakulujen (pl. kansanedustajien avustajien palkkakulut) määrä on 37 104 000 euroa. Se on 781 000 euroa eli 2,2 % korkeampi kuin vuoden 2025 talousarvion 36 323 000 euroa. Eduskunnan uuden virkaehtosopimuksen mukaiset palkantarkistukset (2,4 % 1.7.2025 lukien sekä 3,0 % 1.10.2026 lukien) kasvattavat virkasuhteisen henkilöstön palkkamenoja 1 129 000 eurolla vuonna 2026.

Palkkamenoilla on merkittävä rooli kanslian säästötavoitteiden saavuttamisessa. Useita virkoja on päätetty jättää täyttämättä joko pysyvästi tai toistaiseksi, ja esitys sisältää noin kahdeksan henkilötövuoden (htv) pysyvän vähentämisen kanslian eri osastoilta. Toisaalta esitys sisältää tiettyjä htv-lisäyksiä joko pysyvästi tai määräajaksi (valiokuntaneuvoksen paluu pitkältä virkapaalta, määräaikainen neljäs tulkki, määräaikainen 1,5 htv:n lisäys Pohjoismaiden neuvoston istuntoon vuonna 2026). Myös ylityökustannuksia pyritään vähentämään toimintatapamuutosten kautta. Eläköitymisillä, rekrytoinneilla, tehtäväjärjestelyillä, tehtävien vaatuvuus- ja suoritusarviointimuutoksilla, ylityökustannuksilla sekä 0,8 prosenttiyksiköllä kasvaneilla työnantajan sivukuluilla on kaikilla omat, osin vastakkaisetkin vaikutuksensa palkkamenojen tasoon.

Toimintamenot

Esitys ei sisällä suuria pysyviä toimintamenolisäyksiä. Aiemmin kuvatut pysyvät toimintamenosäästöt sen sijaan kohdistuvat useimpiin toimintayksiköihin. Suurimmat toimintamenot ovat tietohallintotoimistolla ja kiinteistötoimistolla. Niiden osalta määrärahakehelyksissä pysyminen edellyttää tarkkaa tarpeiden priorisointia kustannustason jatkuvasti noustessa.

Vuoden 2026 talousarvioesitykseen sisältyvät merkittävimpinä kertaluonteisina menoerinä Pohjoismaiden neuvoston kokous eduskunnassa syksyllä 2026 (535 000 euroa sisältäen palkkamenot) sekä eduskunnan turvallisuusjärjestelmähankkeen loppuun saattaminen (400 000 euroa). Jo kuluvan vuoden talousarviossa varauduttiin turvallisuusjärjestelmähankkeen aloittamiseen 1 250 000 eurolla, josta 150 000 euron kustannusten arvioidaan nyt siis siirtyvän vuodelta 2025 vuodelle 2026. Esityksessä on myös varauduttu mm. Pohjoismaiden ja Baltian maiden tiedusteluvalvontaelinten kokoukseen Helsingissä syksyllä 2026 (60 000 euroa) sekä asiakirjatoimiston väripainokonehankintaan (120 000 euroa).

3.3 Kansanedustajan avustajat

Kesäkuun 2025 tilanteessa kuusi eduskuntaryhmää (sd, kesk, vihr, vas, kd, liik) on siirtynyt kokonaan ja yksi eduskuntaryhmä (kok) osittain ns. ryhmäkansliamalliin. Ryhmäkansliamalliin siirtyneiden kansanedustajien avustajat työskentelevät eduskuntaryhmien palveluksessa. Ryhmät saavat avustajatukea kansliatoimikunnan 7.3.2019 päättämien laskentaperiaatteiden mukaisesti. Tuen suuruus on tällä hetkellä 4 418 euroa/kk/edustaja. Vanhassa avustajajärjestelmässä on kokonaisuudessaan kolme eduskuntaryhmää (ps, r, tv) ja osittain yksi eduskuntaryhmä (kok). Näiden kansanedustajien avustajien palkat maksetaan kanslian toimintamenoista ja avustajat ovat palvelussuhteessa eduskunnan kansliaan.

Vuoden 2026 talousarvioesityksessä avustajajärjestelmän menot on budjetoitu nykyisten eduskuntaryhmien koon mukaisesti kahdelle momentille: 140 edustajan avustajamenot avustajatukeen ja 60 edustajan avustajamenot kanslian toimintamenoihin. Vuodelle 2026 budjetoitu 10 597 000 euron määräraha jakautuu seuraavasti:

Momentti	Määräraha (1 000 e)
21.10.51 Avustajatuki eduskuntaryhmille	7 722
21.10.01 Kanslian toimintamenot	2 875
Avustajamenot yhteensä	10 597

Määräraha on 400 000 euroa eli 3,9 % suurempi kuin vuoden 2025 talousarviossa. Avustajamenojen kasvu johtuu avustajien työehtosopimuksen mukaisista palkantarkistuksista (2,4 % 1.7.2025 lukien sekä 3,0 % 1.10.2026 lukien), palkkojen sivukulujen 0,8 %-yksikön noususta sekä avustajatuen muiden kompensatioerien eli hallintokulujen ja luontoisetujen kompensaaion kasvusta.

3.4 Tietohallinnon laitehankinnat ja kehittämishankkeet

Tietohallinnon investointimenoihin momentille 21.10.70 esitetty 4 500 000 euroa on kansliatoimikunnan asettaman kehyksen mukainen ja vastaa vuoden 2025 talousarvion tasoa.

Hankesalkussa käynnissä olevien investointihankkeiden loppusumma vuonna 2026 on 4.4.2025 tilanteen mukaan 4 100 000 euroa. Hankkeiden määrärahavaraudet ovat arvioita ja hankkeiden resurssitarpeet selviävät täsmällisesti vasta, kun ao. hankintapäätökset on tehty. Hankesalkussa arvioitu investointimenojen määrä alittaa talousarvioon esitettävän investointimäärärahan noin 400 000 eurolla, joten määrärahan arvioidaan riittävän. Osa vuoden 2025 investointimäärärahasta tulee myös jäämään käyttämättä ja siirtyy käytettäväksi vuonna 2026. Uusien hankkeiden aloittamisessa tullaan käyttämään tiukkaa tarveharkintaa.

Euromääräisesti suurimpia hankkeita vuonna 2026 ovat

- Eduksi-järjestelmäkokonaisuuden kehittäminen (1,2 Me)
- uuden teknologian julkinen verkkopalvelu (0,7 Me)
- teknisten tietoturvajärjestelmien uusiminen (0,5 Me)
- edustaja- ja toimielintietojen hallintajärjestelmä KATI (0,4 Me) ja
- palvelinlaitteiden hankinnat (0,4 Me).

3.5 Arvonlisäveromenot

Arvonlisäveromomentilleen eduskunnan kanslia esittää 7 100 000 euron määrärahaa, joka vastaa vuoden 2025 talousarvion tasoa.

3.6 Ryhmäkansliarahaa

Eduskuntaryhmät ovat esittäneet kantanaan, että ryhmäkansliarahassa vuodelle 2026 on tarpeen huomioida yleinen palkkatason nousu. Ryhmäkansliarahaa esitetään korotettavaksi 3,1 %:lla eduskunnan virkaehtosopimuksen mukaisia palkantarkistuksia vastaavasti. Edellisen kerran ryhmäkansliarahaa korotettiin 1.1.2024 lukien.

Vuoden 2026 ryhmäkansliarahaksi esitetään 2 039 euroa/kk/edustaja. Korotusta vuoden 2025 ryhmäkansliaraan on 62 euroa/kk/edustaja eli 3,1 %. Edustajakohortaisen ryhmäkansliarahan lisäksi

jokaiselle yhdeksälle vaalituloksen perusteella muodostetulle eduskuntaryhmälle maksetaan perussummana 4 078 euroa/kk. Näin ollen ryhmäkansliarahamomentille esitetään 5 335 000 euron määrärahaa.

Vuoden 2024 tilinpäätöstiedot on saatu tähän mennessä yhdeksältä eduskuntaryhmältä. Eduskuntaryhmä Timo Vornanen ei ole vastaanottanut ryhmäkansliarahaa, joten sillä ei ole raportointivelvollisuutta. Seitsemän ryhmän tilinpäätös oli ylijäämäinen ja kahden alijäämäinen. Taloudellinen tilanne rahoitusomaisuuden määrän suhteen verrattuna edelliseen vuoteen parantui seitsemällä ryhmällä. Vuonna 2024 ryhmien yhteenlaskettu ylijäämä oli noin 0,9 milj. euroa ja rahoitussäästöjen määrä kasvoi noin 0,9 milj. eurolla.

3.7 Eduskunnan yhteydessä toimivat virastot

Kansliatoimikunta ei päättänyt yksilöityjä kehyslukuja eduskunnan yhteydessä toimiville virastoille. 20.2.2025 kansliatoimikunta kehotti niitä laatimaan vuoden 2026 talousarvion vuosien 2025–2028 toiminta- ja taloussuunnitelmiin perustuen lisättynä mahdollisilla virkaehtosopimuksen mukaisilla palkantarkistuksilla.

Kaikki virastot ovat esityksissään huomioineet niille asetetut säästötavoitteet. Vuosina 2023 ja 2024 linjatut säästöt sisältyivät jo kehyksinä toimineisiin toiminta- ja taloussuunnitelmiin. Kansliatoimikunnan 8.5.2025 linjaamat, valtioneuvoston 23.4.2025 tekemistä kehysriihipäätöksistä johdetut uudet säästöt on myös sisällytetty esityksiin. Nämä lisäsäästöt ovat eduskunnan muiden virastojen osalta yhteensä 104 000 euroa vuonna 2026 ja ne kohdennetaan virastoille niiden toimintamenojen suhteessa. Myös uuden virkaehtosopimuksen mukaiset palkantarkistukset on esityksissä huomioitu.

3.7.1. Eduskunnan oikeusasiamies

Vuoden 2026 talousarvioehdotuksen menot ovat 8 456 000 euroa. Kasvua vuoden 2025 talousarviosta on 157 000 euroa eli 1,9 %. Esitys ylittää vuosien 2025–2028 toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisen vuoden 2026 kehysluvun 215 000 eurolla. Ylitys selittyy virkaehtosopimuksen mukaisilla palkantarkistuksilla (240 000 euroa) sekä keväällä 2025 oikeusasiamiehen kansliaan kohdistetuilla lisäsäästöillä (25 000 euroa). Alkuperäiset 58 000 euron säästöt sisältyivät jo kehyslukuun.

Yhteensä 83 000 euron säästöt koostuvat mm. sähköisen asioinnin osittaisen valmistumisen myötä vapautuvista määrärahoista, painatus-, posti- ja käännöspalveluista, Nuorten asiantuntijoiden ohjelman käynnistämättä jättämisestä, oikeusasiamiehen kanslian oman kielikoulutuksen lopettamisesta sekä erinäisten tavara- ja palveluhankintojen budjetoinnista edellisvuosien toteumien mukaisiksi. Nuorten asiantuntijoiden ohjelmaan varattuja määrärahoja kohdennetaan toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi uudelleen määräaikaisiin tehtävätarpeisiin ja meneillään olevien kehittämishankkeiden edistämiseen vuonna 2026.

Palkat ja palkkiot muodostavat lähes 94 % kaikista oikeusasiamiehen kanslian menoista. Toimintamenoista suurimman osan vievät tietohallintoon liittyvät kehityshankkeet sekä tietojärjestelmien ylläpitokustannukset. Näistä voidaan mainita meneillään oleva verkkopalvelu-uudistus, asiantuntijajärjestelmän kehittävä ylläpito sekä sähköisen asioinnin kehittäminen.

3.7.1.1. Ihmisoikeuskeskus

Oikeusasiamiehen kanslian yhteydessä toiminnallisesti itsenäisenä olevan Ihmisoikeuskeskuksen vuoden 2026 talousarvioehdotuksen menot ovat 1 182 000 euroa, mistä yli 80 % on palkkamenoja.

Määrärahaesitys on 14 000 euroa eli 1,2 % suurempi kuin vuoden 2025 talousarviossa ja ylittää kehyksenä toimineen toiminta- ja taloussuunnitelman tason 26 000 eurolla. Tämä selittyy 30 000 euron suuruksilla virkaehtosopimuksen mukaisilla palkantarkistuksilla sekä 4 000 euron lisäsäästöillä. Ihmisoikeuskeskukselle kohdennetut säästöt ovat yhteensä 16 000 euroa vuonna 2026 ja ne kohdistetaan toimintamenoihin.

Ihmisoikeuskeskus jatkaa edelleen vuonna 2022 aloitettua Nuorten asiantuntijoiden ohjelmaa. Vuosien 2024 ja 2025 talousarvioihin sisältyi määräraha kolmannen nuoren asiantuntijan palkkaamiseen, ja sama kolmen nuoren asiantuntijan taso halutaan säilyttää myös vuonna 2026.

3.7.2. Ulkopoliittinen instituutti

Ulkopoliittisen instituutin vuoden 2026 talousarvioehdotus on 4 921 000 euroa (siirtomääräraha 2 v.). Määrärahaesitys on 129 000 euroa eli 2,7 % korkeampi kuin vuonna 2025 ja ylittää toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisen kehysluvun 165 000 eurolla. Ylitys koostuu sopimusten mukaisista 146 000 euron palkantarkistuksista ja työ- ja elinkeinoministeriön myöntämästä 34 000 euron EU-vastinrahoituksesta vuodelle 2026 vähennettynä kansliatoimikunnan asettamalla 15 000 euron lisäsäästöillä. Alkuperäiset säästötavoitteet, jotka Ulkopoliittisen instituutin osalta ovat 36 000 euroa vuonna 2026, sisältyivät jo talousarvion laadintakehykseen.

Ulkopoliittisen instituutin talousarviorahoitteisten henkilötyövuosien määrän arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 48. Näistä tutkimukseen kohdentuu 28 henkilötyövuotta. Lisäksi ulkoinen rahoitus mahdollistaa noin seitsemän tutkijan työpanoksen. Henkilöstökulujen lisäksi suurimmat menot muodostuvat vuokrista ja palvelujen ostoista.

Siirtyvää erää on viime vuosina käytetty usean määräraha-ajan tutkijan paikan rahoittamiseen. Vuonna 2024 siirtyvä erä ei kuitenkaan enää riittänyt kattamaan kaikkia palkkakustannuksia. Lisätalousarviossa myönnettiin 0,2 milj. euroa määräraha-ajan tutkijapalkkoihin. Loppuvuoden poikkeuksellisen onnistunut ulkoisen rahoituksen haku kuitenkin turvasi palkanmaksukyvyn vuosille 2024–2025. Lisäksi instituutin palkka- ja toimintamenoihin kohdistuneet säästötoimet ovat edesauttaneet taloudellisen vakauttamisen tavoitetta. Vuoden 2025 alussa siirtyvän erän määrä oli noin 0,7 milj. euroa.

Tulojen kokonaismäärän arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 1,2 milj. euroa. Se koostuu ulkopuolisesta hankerahoituksesta sekä ulkopuolisten maksamista kustannusten korvauksista.

Arvonlisäveromomentilleen Ulkopoliittinen instituutti esittää 280 000 euron määrärahaa, mikä vastaa vuoden 2025 talousarviota.

3.7.3. Valtiontalouden tarkastusvirasto

Valtiontalouden tarkastusviraston esitys vuoden 2026 toimintamenoiksi (siirtomääräraha 2 v.) on 17 993 000 euroa. Talousarvioehdotus on 463 000 euroa eli 2,6 % korkeampi kuin vuoden 2025 talousarvio. Se ylittää kehyksenä olleen toiminta- ja taloussuunnitelman tason 602 000 eurolla. Toiminta- ja taloussuunnitelmaan sisältyi jo alkuperäinen 139 000 euron säästöosuus vuodelle 2026. Lisäksi virasto on toteuttanut kansliatoimikunnan toukokuussa 2025 asettamat 60 000 euron lisäsäästöt.

Valtaosan kehysluvun ylityksestä selittävät eduskunnan virkaehtosopimuksen mukaiset palkan- korotukset, jotka ovat yhteensä 442 000 euroa. Loput ylityksestä selittyy tarkastusvirastolle esitetyllä uudella lakisääteisellä poliittisen mainonnan valvontatehtävällä. Sen johdosta tarkastusvirasto esittää pysyvänä määrärahalisäyksenä yhteensä 220 000 euroa. Määrärahasta 200 000 euroa kohdistuu palkkamenoihin (2 henkilötyövuotta) ja 20 000 euroa muihin pysyviin menoihin. Virasto

esitti uuden tehtävän johdosta 75 000 euron lisäresursointia jo vuoden 2025 II lisätalousarvioesityksessään, mutta valtiovarainvaliokunta poisti määrärahan lisätalousarvioesityksestä, sillä hallituksen esityksen (HE 57/2025 vp) käsittely on eduskunnassa vielä kesken. Lisätalousarvioesitystä ei ole tulossa myöskään loppuvuodesta 2025.

Noin 81 prosenttia viraston toimintamenoista on henkilöstökuluja. Viraston esitys sisältää 148,5 henkilötyövuotta vastaavat palkkamenot.

Vuoden 2026 alussa virastolla arvioidaan olevan siirtyvää erää käytössään noin 3,1 milj. euroa. Sen ennakkoidaan supistuvan vuonna 2026 noin 0,1 milj. eurolla.

Talousarvioehdotus on laadittu siten, että tarkastusviraston tehtäviksi säädettyt ulkoiset tarkastustehtävät ja muut lakisääteiset tarkastus- ja valvontatehtävät kuten finanssipolitiikan valvonta, puolue- ja vaalirahoituksen tarkastus ja valvonta, avoimuusrekisteritehtävä sekä uusi poliittisen mainonnan valvontatehtävä hoidetaan kansliatoimikunnan vahvistamien talouden ja henkilöstösuunnittelun linjausten sekä talousarviokehyksen mukaisten määrärahojen puitteissa.

Arvonlisäveromomentilleen valtiontalouden tarkastusvirasto esittää 700 000 euron määrärahaa, joka vastaa vuoden 2025 määrärahaa.